

[Vskutku „nové“]

Vskutku „nové“ je něco, co nebylo a většinou ani nemohlo být očekáváno resp. předvídáno. Ovšemže v jistém smyslu nové je vlastně všechno, ale pro naprostou většinu „nových“ věcí platí, že podobné už tu byly. Obrovským vynálezem „životu“ se vznik nového stal něčím, s čím se takříkajíc „počítá“, tj. je jakoby zapracován do chodu věcí a tím do vzniku všeho toho „nového“, které vlastně ničím novým není, nýbrž jen opakováním toho, co tu už mnohokrát bylo a co tu ještě mnohokrát bude. Život je hoden podivu zejména pro to, jak dokázal (a nadále dokazuje) předvídat to, k čemu se schyluje a k čemu „má“ dojít. Jen pozoruhodnou souhrou mnoha (genetických) „náhod“ dochází k převratnějším, zásadnějším změnám a „pokrokům kupředu a výš“ (jak to formuloval Teilhard de Chardin). Velmi často se jednotlivých „vynálezů“ nadále používá na několika různých cestách dalšího vývoje. To se však navzdory našemu prvnímu porozumění zdá nasvědčovat tomu, že existuje něco takového, jako očekávání neočekávaného a neočekávatelného. A rozhodně to nemůže být pojato jako výkon lidského intelektu, neboť to nacházíme i tam, kde po lidském intelektu není ani stopy. Tato zvláštní intencionalita, která míří k něčemu, co není – a ani v budoucnosti nebude – jen protažením toho, co už bylo a je, musí být nějak pojmenována, abychom se o ní mohli dohovoreti. V jedné významné tradici starého Izraele se této zvláštní intencionalitě, která nemíří k žádnému předmětu a vůbec k ničemu „danému“, „jsoucímu“, sice už dostalo pojmenování, ale nám to už dnes nic neříká, přesněji: nám to „říká“ něco docela jiného, zejména když už jsme si v Evropě navykli na nejrůznější překlady, nejprve do řečtiny, pak do latiny a do celé další řady jazyků, ať už odvozených z latiny nebo na latině nezávislých či jen druhotně závislých (přebíráním některých termínů a jejich „zdomácněním“). Jde o termín, který ztrácí svou původní vypovídací schopnost už v Pavlových listech a později do značné míry i v evangeliích, která ovšem přece jen něco z oněch původních významů navzdory všem posunům zachovala a předávala dál, zejména pak v tzv. logiích, tj. ve velmi pravděpodobně autentických výrocích Ježíšových. Očekávání nového, spoléhání na příchazejí nové a všemožná aktivní pomoc při jeho přícházení – to by mělo být tím rozhodujícím obsahem či významem slova „víra“, pokud je legitimně spojováno se starší hebrejskou tradicí a s Ježíšem, který na ni specificky navazuje.

(Písek, 020121-1.)